

Prof. Albert Sič
Gradarska ul. 18

LJUBLJANA
JUGOSLAVIJA

NOVICE

za inozemstvo 25. L. Oglasi, za 1 mm.
višine in širokosti 1 kolone (65 mm):
za trgovske in obrtne oglase 50 stol.,
za osmrtnice, zahvale, poslana, va-
bila L. 1-20, oglase denarnih za-
vodov L. 2-— Mali oglasi: 30 stol.
za besedo, najmanj L. 3-—

Važne naloge

Društvo Narodov, ki ima vsako leto v mesecu septembru svoje redne sestanke, je ravnokar končalo svojo letošnjo redno skupščino v Ženevi.

Priznati se mora, da je Društvo Narodov po vojni mnogo doprineslo k ureditvi razmer na svetu, posebno pa v Evropi. Že v zadnji številki našega lista smo pojasnili, kako si čim dalje pridobiva pot spoznanje, da tvorimo vsi narodi tega sveta neko družbo, v kateri smo več ali manj drug na drugega navezani. Posebno pa pride to do veljave v Evropi, kjer na razmeroma majhnem ozemlju prebiva jako gosto naseljeno ljudstvo. Takoj po koncu vojne, ko je še v ljudeh živel vojni duh, je vsak narod, oziroma vsaka država za sebe, imela najprej na umu svoje lastne interese, videla je pred seboj le svoje lastne koristi in je mislila, da jih tem bolje zaščititi in zavaruje, čim bolj se zapre v svoje meje in čim bolj škodi svojim sosedom. Zato so nastopile stroge kontrole na mejah posameznih držav, velike carine so zelo oteževale, včasih celo onemogočevale izmenjavo blaga medraznimi državami.

Izkušnja nas je dosedaj izučila, da tako ne sme iti dalje, ker je to škodljivo za vse, ter da je torej potrebno, da se posamezni narodi med seboj pomirijo na vseh poljih, na političnem, pa tudi na gospodarskem polju.

Kakor rečeno, je k temu pomirjenju in k ureditvi medsebojnih razmer v največji meri doslej doprineslo Društvo Narodov, kjer se sestajajo na konference zastopniki večine držav vsega sveta, med temi razne velesile. Zadnji večji uspeh, o katerem smo pisali v zadnji številki Novic, je bila prireditve Nemčije v Društvo Narodov in približanje Nemčije k Franciji.

Toda s tem ni še vse storjeno; mnogo dela še čaka ženevsko skupščino. Pred vsem ureditev gospodarskih vprašanj, ki interesi-

rajo vse države. Treba je omogočiti kolikor mogoče sloboden promet med posameznimi državami. Ako države zapirajo svoje meje druga drugi, in z visokimi carinami določajo raznim produktom cene, so te cene umetno držane na neupravičenih višinah. To povzroča draginjo, draginja povzroča visoke davke, ti zopet od svoje strani nepovoljno uplivajo na gospodarske razmere itd. Posledica vsega tega je splošna razdrapanost in neurejenost gospodarstva v večini držav. Do korenite izpremembe v tem pogledu ni mogoče priti, ako ni sporazuma med prizadetimi državami. Zato pripravljajo Društvo Narodov veliko gospodarsko konferenco, ki bi se imela baviti s temi vprašanji in jim iskati rešitve.

Nič manje važna ni druga konferenca, ki jo Društvo Narodov tudi pripravljajo in ta je razorožitvena konferenca. Iz izkušnje od predvojnega časa znamo, da so silne oborožitve najbolj obremenjevale gospodarsko stanje raznih držav. Izdatkov za oboroževanje ni bilo ne konca ne kraja; narodi so že komaj prenašali ta silna bremena. Upalo se je, da bo morda po vojni v tem pogledu kaj bolje, pa se ti upi niso izkazali za upravičene. Oboroževanje se je zopet pričelo in se nadaljuje le še v mnogo večji meri nego pred vojno. Tudi tu je prišlo spoznanje, da je treba temu nekoristnemu tekmovanju napraviti kraj. V to svrhu se sklicujejo države Društva Narodov na posebno posvetovanje o tem predmetu. To vprašanje sicer ni lahko in treba bo premagati mnogo težkoč predno pride do sporazuma, ampak razveseljivo je že vsaj to, da se je to vprašanje načelo in da se ga poskuša rešiti.

Šele, ko se bosta rešili tudi ti dve važni vprašanji, namreč glede gospodarske ureditve in glede razorožitve, bo moglo Društvo Narodov s ponosom ugotoviti, da si je pridobilo veliko zaslug za človeštvo s tem, da je uredilo povojne razmere na svetu in jih privedlo zopet v normalni tir.

«Zlata strela».

Tako se imenujejo najbolj moderno urejenim in najhitrejši luksuzni vozovi, ki jih je dala - nedavno tega - pariška železniška uprava v promet na progi Paris-Calais. Tak ekspres pa bi mogli imenovati tudi «ekspres milijonarjev». Cena voznega listka za tak vlak je trikrat toliko, kot ona prvorazredna ostalih brzovlakov. Pa vendar ni skrbi, da ne bo onih 8 vagonov, ki jih ima tak brzovlak, vedno polnih. Vožnja v teh železniških hotelih se po hitrosti približuje oni zrakoplov.

Vozovi nudijo največje udobnosti. Vsak vagon ima dva oddelka, v vsakem oddelku je prostora za 12 oseb. V oddelku stoji 6 majhnih stolčkov, ki se, kakor se pač pritisne na pripravne gumbce, spremene ali v šahovno mizo, ali v mizo za kvartanje. Fotelji se morejo z enim samim gibom roke izpremeniti v otomane, pa se človek nanje udobno vleže. Vsak voz ima svojo majhno knjižnico z dnevnimi listi in časopisi. Tla takih vozov so pregrnjena s tapetami, stene okrašene s slikami.

Direkcija francoskih železnic namerava tudi na drugih progah vpletati take vlake, ako bo seveda tako luksuzno urejen železniški hotel, kot so to «zlate strele» tudi prinašal dovolj cvenka.

GROZNA ŽELEZNIŠKA NESREČA NA JAPONSKEM.

Velike poplave so izpodplule železniški tir proge Tokio-Simonoski. Ko je pred kratkim brzel po tej progi brzovlak, so tračnice odnehale. Stedila je nesreča, ki je zahtevala 68 žrtev: 28 mrtvih in 40 ranjenih potnikov.

Italijanski parnik «Roma», največja motorna ladja italijanskega trgovskega brodomarja, je odpotoval iz Genove v Ameriko. To je njegova prva preoceanaska pot. V gradnji so še trije slični parniki.

Amundsenova knjiga o poletu na severni tečaj.

Amundsenova knjiga: «Prvi polet preko polarnega morja» izide 3. novembra v 12 jezikih. Založništvo Gyndendal se pogaja glede izdaje knjige tudi še v nekaterih drugih jezikih. «Novice» bodo o priliki še pisale o tej knjigi in priobčile nekaj mest iz nje.

Letalo inž. Sikorskyga, ki je imelo odpotovati iz Pariza preko oceanav Ameriko, je tik po odhodu iz majhne višine padlo na tla in se vnelo. Mehanik in radiotelegrafist sta zgorela, dočim sta se kapitan Fonck, vodja letala, in drugi poročnik rešila.

TEDENSKI PREGLED

Italija.

Zadnji atentat na ministra Mussolinija in preiskava okoli atentatorja in njegovih zvez je za javnost stopila v ozadje. Oblastva pa pridno zbira gradivo, da doženejo vse krivce in niti tega atentata.

V zunanji politiki po zadnjem obisku gen. Avarescu ni velikih dogodkov; pač pa so prvotno dvomljive govornice o bližnjem sestanku med Mussolinijem in Chamberlainom bile potrjene in tako se bosta imenovana sestala — kraj se ni določilo, nekateri listi pravijo, da na Chamberlainovi jahti — da razpravljata predvsem o tangerskem problemu. Španija je, kakor znamo, predlagala, da se pritegne tudi Italijo k soupravi tangerske zone in brez dvoma bo to predmet razpravljanj. Na dnevnem redu pa ne bo samo omenjeno vprašanje, ampak tudi vsi oni problemi, ki zadevajo poleg Italije Angleško, Francijo in Španijo.

V notranji politiki vlada predvsem uresničenje z vsemi silami gospodarski načrt. Vladina politika zmanjšanja papirnatega denarnega obtoka se nadaljuje z vso vztrajnostjo, kljub morebitni nevolji. Ne manjka sicer inozemskih listov, ki ne verjamejo v uspeh te akcije in celo dvomijo o suficitu državne bilance.

Pretekli teden je zboroval fašistovski direktorij pod predstvom ministra Mussolinija. Obravnaval se je radi atentata nastali položaj. Glavni faš. tajnik je poročal o ogorčenju v fašistovskih vrstah. Osrednja točka trenutnega razpravljanja je za sedanje velikega fašistovskega sveta, ki se bo vršilo 7. oktobra. Ukrepalo se bo na tem zasedanju o teh stvareh: 1. Pogled na notranji in mednarodni položaj. 2. Reforma strankinega pravilnika, ki predvideva predvsem večje pravice pokrajinskim fašistovskim tajnikom in 3. Proslava IV. obletnice pohoda na Rim.

Jugoslavija.

Novi položaj, ki je nastal s prihodom radikalnega prvaka Pašića v Jugoslavijo, tvori še vedno podlago vsem ugibanjem o bodoči vladi. Stranke in celo deli strank ugibajo in pripravljajo pot, da postanejo njih želje resnica. Najvažnejše je to, da se sami radikalni nahajajo v razcepljenosti in so različnih mnenj glede moza, ki naj bi vodil radikalno stranko in usodo države. Skupina, ki ji je predstavnik Krsta Miletić, je za brezpogojno vrnitev Pašićevo na vlado in državno krmilo. V tem slučaju bi moral pasti

Boža Maksimović, notranji minister. Druga skupina je sicer še zmirrom za Pašića, vendar naj bi bil predsednik vlade Uzunović ali pa Marko Tričković. Tretja grupa pa želi, da ostane Uzunović na vladi, s Pašićem pa naj se ohranijo dobri odnosi.

Pri vsem tem naštevanju nismo vzeli v poštev želja drugih strank in stranic. Pašić pa živi na Cavtatu in čaka. Ta voz se pa bo razrešil 20. prihodnjega meseca, ko se sestane narodna skupščina k rednem delu.

Ker pridejo v Jugoslavijo češki parlamentarci, se sestane skupščina že 3. oktobra, toda to zasedanje bo le svečanostnega pomena, ko posejijo Čehi bratsko državo.

Češki parlamentarci si bodo ogledali državo in to bo vsekakor mnogo doprineslo k spoznavanju obeh narodov.

Češkoslovaška.

Fašizem se na Češkem širi. Voditelj mu je znani gen. Gayda. Češki list «Slovo» poroča, da so oblasti baje razkrile načrt, po katerem se naj bi vpriporil pohod na Prago, sličen onemu na Rim. Odstranila naj bi se predvsem Masaryk in Beneš. Radi te novice se je praškega prebivalstva polastilo razburjenje in pričakovali so nenavadnih dogodkov. No, do sedaj se ni zgodilo nič posebnega. Pohoda na Prago ni bilo. Masaryk je še vedno predsednik republike, Beneš pa zunanji minister.

V Pragi je začel proces proti majorju Kratochvilu in Rusu Solovjevu, ki sta s svojimi izjavami povzročila preiskavo proti gen. Gaydi. Uspeh te preiskave je bila vpkojitev Gayde. Zato je gen. Gayda imenovana tožil. Proces je bil preložen na nedoločen čas.

Poljska.

Poleg prijateljskih in gospodarskih pogodb sklepajo države, kljub vsem mirovnim stremljenjem, vojaške pogodbe, s katerimi si obljublajo medsebojno vojaško pomoč v oboroženih konfliktnih z drugimi državami.

Dve taki državi, ki sta navezani tesno radi skupnega nasprotnika, sta Poljska in Romunska. Že leta 1921. sta obe državi podpisali vojaško pogodbo, s katero sta si obljubili obojestransko vojaško pomoč, če bi bila ena izmed obeh držav napadena. Istočasno, ko se je kovala locarnska mirovna pogodba, je Nemčija ugotovila skupnost interesov z Rusijo ter je podpisala berlinsko pogodbo. To je bil povod, da sta Poljska in Romunija začeli premišljevati o obnovitvi vojaške pogodbe iz leta

Novice iz vsega sveta

Poplave v Sloveniji

Kakor v Trstu in okolici, tako je divjal tudi v Sloveniji vihar, ki s svojimi nalivi in neprestanim deževjem ni napravil nič manj škode kot v naših krajih. Deževalo je neprestano od nedelje popoldne in ves ponedeljek. Ljubljanska predmestja so pod vodo. Poklicni in prostovoljni gasilci so reševali ljudi, ki so se splazili na strehe, da se otmejo pogubi. Voda je podrla jezove in mostove, razlila ceste ter poškodovala poljpa.

Ravnotake vesti prihajajo polagoma iz Gorenjske, polagoma zato, ker je voda pokvarila telefonske in brzojavne zveze. Reki Sora in Poljanščica sta narasli, zlasti prva, ki je v 10 minutah narasla za 2 metra. V Medvodah je deroča voda vdrla v papirnico, odplavila velike množine lesa in več vagonov papirja. Pri Škofiji Leki so bili porušeni mostovi, brvi in mlini odnešeni radi navala uničujoče vode.

Hudo je zlasti radi tega, ker vode ne upadajo, marveč še naraščajo, ljudje se boje najhujšega.

Kupovanje žen.

Samojedi v severnih krajih Sibirije se ženijo na ta način, da plačajo za predmet svoje ljubezni petnajst do dvajset koz polarnih lisic. Ker stane polarna lisica okrog 50 rubljev, cena žene ne prekaša tisoč

rubljev. Slične razmere vladajo v Dagestanu, sovjetski državi ob Kaspiškem morju v Kavkazu. Tamošnji sovjet je v oktobru minulega leta izdal odredbo, ki določa v 22 točkah zakonske in materinske pravice. Kot izgleda, je bila izdaja te odredbe za tamošnje tatarsko prebivalstvo zelo potrebna. Načela, na podlagi katerih se v tej državi urejuje žensko vprašanje, so za naše pojme seveda prav čudna, za tamošnje razmere pa pomenijo celo majhen korak naprej.

Tako izvaja ena omenjenih 22 točk:

«Ker za deklice, sposobne za moštitev, niso določene gotove cene, zahtevajo njihovi stariši od ženinov šestokrat visoke denarne vsote in dragocene predmete, zaradi česar ostanejo ubožnejši prebivalci neporočeni. Zaradi tega se odreja: Za zelo lepo deklico plača ženim 120 rubljev v denarju, dve postelji, dve odeji, dve blazini in nič drugega. Za deklico iz siromašnejših krogov in za vdovo se izvrši plačilo po medsebojnem dogovoru, vendar se ne sme plačati v nobenem slučaju več, nego je gori določeno.»

Glede svatb določa omenjena odredba naslednje: «Ker se mladi ljudje pri svatbah napijejo in potem v pijanem stanju povzročajo razne izgrede in streljanja, je prepovedano prirediti javne svatbe z izjemo svatb na čast revolucije.»

1921. In tako je prišlo res do tajne vojaške pogodbe, ki obsega več članov in v kateri se natančno določa obseg pomoči ene države drugi. Neki angleški list vidi v tej pogodbi nezaupanje proti Družbi narodov.

Španija.

Diktatura se maje. Prej ali slej bo prišlo do poloma. Častniki infanterijskih polkov so se zavzeli za odpuščene arteljerijske častnike. Voditelji vseh strank pripravljajo proglose na narod, v katerih napovedujejo boj monarhiji. Kralj Alfons se ni še odločil. Ali se zavzame za diktatorja Primo de Rivera in tako sprejme nevaren boj na nož, ali pa žrtvuje sedanjega vladarja ter tako pomiri stranke in narod.

Rusija.

Londonski časopis «Times» (izg. Tajms) poroča, da prispe ruski diplomat Krasin v prihodnjih dneh v London. Njegova naloga bo stopiti v pogajanja z angleško vlado, da se rešijo vsa viseča vprašanja, ki zadevajo Rusijo in Angleško.

Dve leti sta pretekli, odkar so bile pretrgane diplomatske vezi med angleško vlado in zastopniki sovjetov. Macdonald je bil sklenil s sovjetsko vlado pogodbo, toda Baldwin je ni hotel odobriti. Od takrat ni bilo ne govora ne poskusa obnoviti pogajanja za odobritev pogodbe.

Mehika.

Verski boj, ki mu je dal povod predsednik Calles s tem, da je uveljavil v ustavi določene odredbe glede razmerja med cerkvijo in državo, se ni še polegel in izgleda, da ne bo prišlo kmalu do rešitve. Ne država, ne cerkev nočeti popustiti.

V nekem mestu so zalotili 300 katoliških žen pri tajnem verskem obredu. Daroval je duhovnik Yenaro Mestina, ki je pozval ženske, naj vzdrže do mučeništva. Šele policija in gasilci so lahko odpeljali ženske na policijsko ravnateljstvo.

Medtem pa so prišle vesti, da je vlada pripravljena vrniti cerkvena zaplenjena posestva, če se mehikansko škofijstvo odcepi od rimskega papeštva in tako ustanovi mehikansko papeštvo. To je načrt notranjega ministra Adalberta Tejeda. — Škof Diaz, ki je potoval po deželi s propagandnimi nameni, je bil poklican, da pretresa predlog, kateremu se pa večina meh. nadškofov in škofov zoperstavlja.

Grška.

Gen. Kondilis, ki je s svojo nekravavo revolucijo strmoglavil diktatorja Pangalosa, je podal ostavko. Izjavil je, da ostane še ministrski predsednik do prihodnjih volitev, s katerimi je njegovo delo končano.

Grška je namreč dobila novo ustavo, ki nadomestuje ono iz leta 1911. V njenem prvem členu je rečeno, da je Grška republika. Predsednika republike voli za dobo petih let poslanska zbornica in senat. Ustava določa, da se bodo vršile volitve v poslansko zbornico 20. oktobra po splošnem, direktnem in tajnem volilnem načinu, nakar se bo zbornica sestala in odobrila predloženo ustavo.

Francija in Nemčija.

Sklep francoskega in nemškega ministrskega sveta, da se odobrava postopanje Briandovo in Stresemannovo ter, da se bodo razgovori nadaljevali, je bil sprejet v obeh državah z veseljem.

To veselje je malce kalila neprijetna vest o Stresemannovem govoru v Ženevi, ki ga pa je francoski časopisje v ugodnem smislu tolmačilo. Francoski ministrski predsednik menda ni hotel ostati dolžan Stresemannu in je imel dva govora, s katerimi je Nemce vznemiril. Upanje pa je, da se bo prešlo mirno mimo govorov in ne prekinilo komaj začelih pogajanj.

Perzija.

Tudi iz daljne Perzije prihajajo vznemirljive novice. V Teheranu so razkrili zaroto proti Šahu. Zarotniki so iz vrst orožniških in policijskih častnikov: ljudje torej, od katerih bi bilo kaj takega najmanj pričakovati. Zaprtih je bilo veliko številno častnikov in civilnih oseb. Po vsej Perziji je bil proglašen preki sod.

Družba narodov.

Sedmo zasedanje Družbe narodov se je zaključilo. Družba narodov je s tem prestala težko preizkušnjo o svoji upravičenosti in pomenu. Res je sicer, da sta izstopili iz Družbe narodov dve članici, Španija in Bra-

zilija (Po zadnjih vesteh je Argentini na novo prijavila svoj pristop), toda to je malenkost v primeri s pomembnostjo vstopa Nemčije v Družbo narodov. Vsa kočljiva vprašanja, ki izvirajo iz reparacijskih dolžnosti Nemčije, iz zasedbe Porurja, ki je bila vedno vzrok duha nesporazumljivosti in upornosti, so s tem premanknjena v drugo območje in se bodo reševala s čisto drugih vidikov kot doslej. Prvi sad tega zgodovin-

skega dogodka je sestanek med francoskim in nemškim zunanjim ministrom, ki tvori podlago za nadaljna pogajanja v zgoraj navedenih vprašanjih in spornih točkah.

Med drugimi točkami zadnjega zasedanja je bilo na dnevnem redu vprašanje definicije in mej delokroga Družbe narodov. Češki minister Beneš je predlagal, da se to vprašanje odgodi za prihodnje zasedanje, kar se je sprejelo.

DNEVNE NOVICE

Silne poplave v mestu in na deželi

V ponedeljek zvečer okrog 9. ure se je namah vsula silna masa dežja in toče nad mesto in pokrajino. Nevihita, ki je trajala do 2. ure no. Nevihita, ki je trajala od 9. ure zvečer nepretrgoma do 2. ure zjutraj in ki se je v torek ob 7. uri zopet ponovila, a v mnogo manjšem obsegu, je zapustila silne posledice.

TRŽAŠKE ulice, kleti, lokali in trgi so bili pod vodo, na trgu Unità in pred južno postajo celo Unità in pred postajo južne železnice je dosegla voda celo en meter višine. Zahtevala je ta tudi človeških žrtev, med njimi eno smrtno. Nekega slikarja je električna žica, ki jo je utrgalo vsled nevihte se podirajoče drevo, ubila. V tržaških predmestih Rojanu in Barkovljah so hudourniki rušili zidove, ogrožali hiše, da je preplašeno prebivalstvo moralo iskati zavetja drugod.

V SEŽANI je naval vode porušil občinski vodnjak, izpodjedel dve hiši, da sta se podrli. Na cesti Sežana-Opčine je strela pretrgala brzojavne žice in porušila skoro vse brzojavne drogeve.

V ŠTORJAH je povodenj zadržala posestniku Marcu 14 prašičev, nekemu drugemu pa je vdrla voda v klet in mu že dvigala pod v kuhinji; gospodarja so sesedje komaj rešili.

VIPAVA je v vsem svojem toku silno narasla. Bilje, Mirno in Renče je voda poplavela.

SOČA IN IDRJKA sta silno narasli; pri Bači se je voda razlila preko vsega polja; nastalo je velikansko jezero. Porušenih je več mostov in žag. V Idriji je voda poplavela tamkajšni živosrebrni rudnik.

Gmotna škoda predčerašnjega viharja dosega v samem Trstu vsoto več milijonov lir.

OMLADINSKI POKRET.

Bilo je pred šestimi leti, ko je pokojni Svobodin Čok ustvarjal idejo in klesal značaje, ki so v idealnem poletu vzbujali mladino iz skrajne nezavednosti, pijančevanja, kvartanja in plesanja. Ustvaril jo je, to idejo, in izklesal je — značaje. In ti značaji so znali dati tej mladini pravo naobrazbo in v razmeroma kratki dobi so ustvarili iz te mladine, čvrste značajne ljudi, ki z uspehom delujejo toliko na kulturnem kot na sportnem polju.

Njih glavni namen je bil, da ustanovijo po vseh naših krajih mladinska društva, v katerih bi se mladina izobraževala — sploh pripravila na svojo trnjevo življensko Golgoto. Mladina, ne glede na stan in na svoje mišljenje, bi se naj združila in se z ljubeznijo posvetila kulturnemu in sportnemu delu.

Naša mladina mora ostati zdrava in nepokvarjena; gostilna in plešišče ji mora postati povsem nekaj tujega, medtem ko mora vse, kar je lepega in zdravega vzljubiti in si osvojiti. Vsi oni, ki so se že ukvarjali z raznimi članki po naših listih o kočljivem vprašanju mladinske vzgoje, najdejo

najprimernejšo pot, da uresničijo svoje nauke in svoja naziranja ravno v mladinski zvezi. Zamanj je vsaka kritika, nujna pa je potreba, da se proprimemo dela.

Iz onega začetnega gibanja se je stvorila lepa organizacija, ki že pet let uspešno deluje na tej poti.

V razmerju z velikim številom mladine, ki še vedno tava v temi in ne najde pravih ciljev, je seveda organizacija še nezadostna, toda, če bi vsak resno premislil, koliko dobrega bi mogel v tem pogledu z majhnim trudom, ki s časom preide v zabavo, v potrebo, storiti bi bilo tudi vprašanje organizacije celokupne mladine kmalo in uspešno rešeno.

P okojnemu Svobodinu Čoku, ki spava tam na daljnem pokopališču v Lokvi, pa naj vsak omladinaš obljubi, da bo pri njegovi misli in njegovih idejah žrtvoval vse svoje sile, da bo dal mladini v korist vse svoje znanje, da bo vsak omladinaš in obenem vsa mladina to, kar je bil njen predhodnik.

Vsak naš mlad človek, ki ni še član omladinskega društva, naj se čimpreje vpiše v mladinsko društvo svojega okraja. Tam pa, kjer mladinskega društva še ni, naj si ga mladina čim preje ustanovi.

Naša javnost sledi pokretu z največjim zanimanjem in simpatijo. Nje moralna podpora je «Zvezi mladinskih društev» v veliko vzpodbudo. Podrobnejše vesti pa lahko itak vsakdo čita v omladinskem glasilu «Naš Glas», ki je ravno izšel.

Omladinski organizaciji pa kličemo: Bodi nam še nadalje v ponos!

ZAPLEMBA «EDINOSTI» IN «ISTARSKÉ RIJEČI».

Minuli teden je bila v sredo zaplenjena «Edinost» radi članka «Breme novih zakonov», v četrtek pa «Istarska Riječ» radi člankov «Čehoslovačka i manjine» in «Iz Strane kod Buzeta».

PRIČETEK ŠOLSKEGA LETA NA SREDNJIH ŠOLAH.

Iz Rima prinaša uradno glasilu «Gazzetta Ufficiale» naslednji kr. odlok, ki določuje dan začetka in zaključka rednega pouka na srednjih šolah in termina za vpisovanje ter izpite:

Na srednjih šolah se prične šolsko leto 1. oktobra, zaključijo se pa 15. junija. Vpisovanje gojencev traja — odslej je ta rok veljaven za vsako leto do preklica — od 1. do 30. septembra. Glavni izpiti se vršijo v drugi polovici junija ter v prvi polovici julija, ponavljalni izpiti pa v drugi polovici septembra.

Šolsko leto 1926—27 pa se bo pričelo dne 6. oktobra 1926. in se bo zaključilo 15. junija 1927.

Šolske vesti

Odpustno postopanje, ki ga določa novi zakon, napram učitelstvu je uvedel prosvetni minister Fedele prof. g. Zornu Emilu, učitelju v Solkanu, proti gdč. Karli Srebernič, učiteljici v Ročinju, gdč. Ivanki Volarič, učiteljici v Gorjah, gdč. Gerželj Ani, učiteljici v Podmelcu, g. Francu Mermolji, učitelju v Dobravljah.

Disciplinarno postopanje pa proti g. Paljku Leopoldu, učitelju v Lokavcu.

VSEM DRUŠTVOM!

Podeželske društvene prireditve se do nadaljnjega ne morejo vršiti, ker oblasti nočejo izdajati zato potrebnih dovoljenj. Zato so do nadaljnjega nepotrebne in brezpredmetne vse priprave, bodisi tiskanje in slikanje letakov, bodisi vlaganje prošenj za javne društvene prireditve.

Sicer pa se naj običajno društveno delo le nadaljuje, tako telovadne, pevske, dramske, sportne vaje kot ostalo. Sporočili bomo o pravem času, kdaj bodo začele oblasti zopet izdajati dovoljenja za javne društvene prireditve in nastope.

Poteštati na Goriškem

Zadnjič so «Novice» poročale, da bodo odpravljeni na Goriškem občinski sveti.

Kot objavlja uradni list «Gazzetta Ufficiale» od 23. t. m., določa kr. odlok od 16. septembra 1926., št. 1610 konec poslovanja dose-danjih občinskih uprav in začetek oblasti poteštator v občinah pokrajini Genova, Reggio Calabria, Salerno, Videm in Verona.

Kot odreja kr. odlok, so prenehale občinske uprave na Goriškem z nedeljo, dne 26. 9. in z istim dnem se je začelo poslovanje poteštator.

Novi kruh

Vsi listi so že poročali o tem vprašanju, ki pa ni bilo končno veljavno rešeno.

Zakon določa, da naj bo novi kruh iz enotne moke. Glede žita za krušno moko določa najnovejši predpis, da mora biti mleto ne na 80%, nego na 82%.

Glede začetka prodaje novega kruha pa je sklenila seja pokrajinske komisije za živila, ki se je vršila 24. t. m., z ozirom nato, da je znašala zaloga krušne moke dne 23. t. m. na tržaškem trgu še 90 vagonov, da se bo začel novi kruh izdelovati in prodajati z 11. oktobrom, oziroma, kakor hitro bo izčrpana imenovana zaloga.

Zamenjava avstrijskih kron

Vprašanje zamenjave avstrijskih kron še vedno ni rešeno. Zato si naj naše ljudstvo o tem ne beli glave in naj ne troši nepotrebnega denarja za ponovne prijave, ker je to zaenkrat popolnoma odveč. Ko bo v tem pogledu kaj resnega storjeno, bomo pravočasno javili.

Upokojeenci!

Ker prihajajo prošnje za zvišanje pokojnine po pošti ali od strani prizadetih upokojeencev naravnost računskemu dvoru (Corte dei Conti), razglašča finančno ministrstvo sledeče:

Ne prihajajo v poštev one prošnje, ki niso pisane na posebnih vzorcih — take vzorce razdeljujejo plačilni uradi brezplačno — in ki se ne pošljejo preko finančne intendance (zakladni odsek - sezione Tesoro), ki mora na prošnji pripisati računskemu dvoru potrebne informacije za likvidacijo pokojnin.

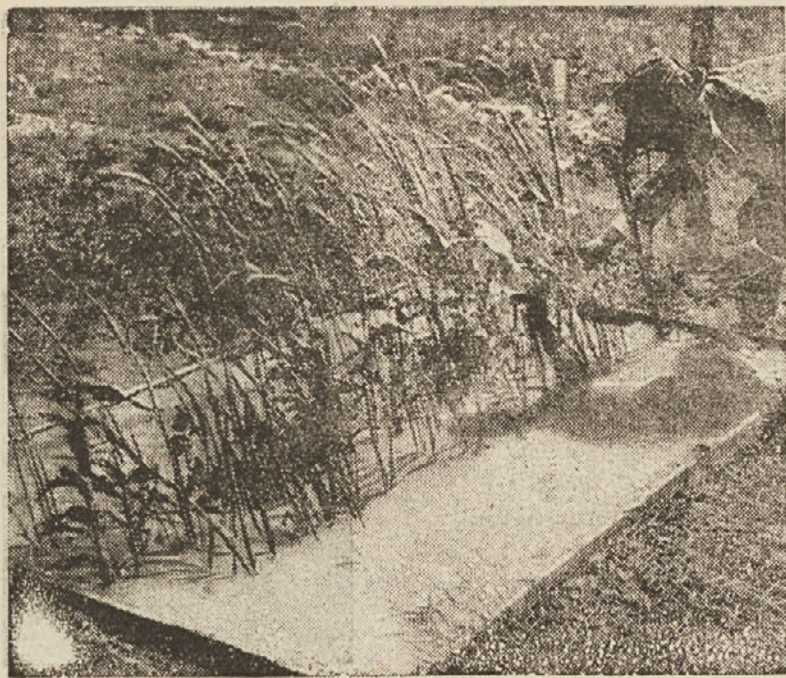
Kmetijska šola v Kopru

Kr. odlok od 13. avgusta 1926. št. 1602, objavljen v uradnem listu od 23. t. m. odreja, da se ustanovi v Kopru konsorcijska kmetijska šola, katere gmotno vzdrževanje bodo oskrbovale država, Koper in okoliške občine v celotnem znesku 92.800 lir.

Šola naj bi imela predvsem ta namen, da strokovno izobrazi kmetjsko mladino obojega spola pa tudi odrasle.

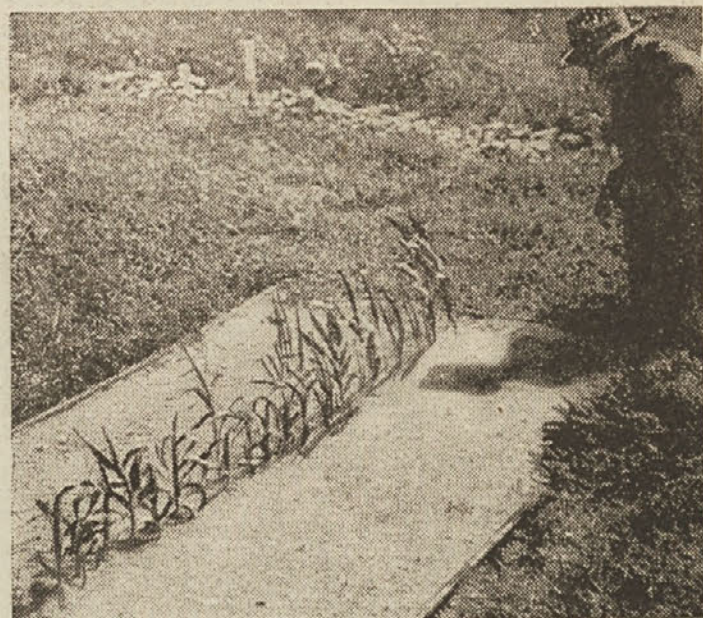
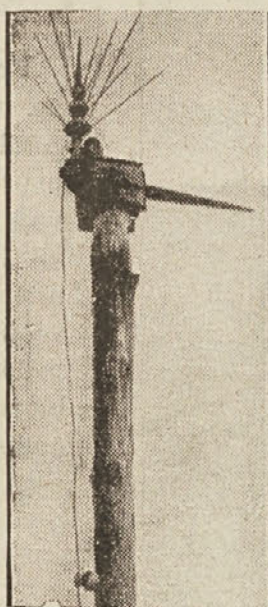
Delila se bo v kmetijsko šolo, ki bo gojila predvsem sadjarstvo in vrtnarstvo, tromesečno gospodinj-sko šolo ter večerne in nedeljske tečaje za odrasle kmetovalce.

V kmetijsko šolo, katere učno dobo bo določeval še poseben pravilnik se sprejmejo kmetjski sinovi, ki posedujejo ljudskošolsko od-pustnico in katerih starost prese-ga 16., a ne dosega 18. leto.

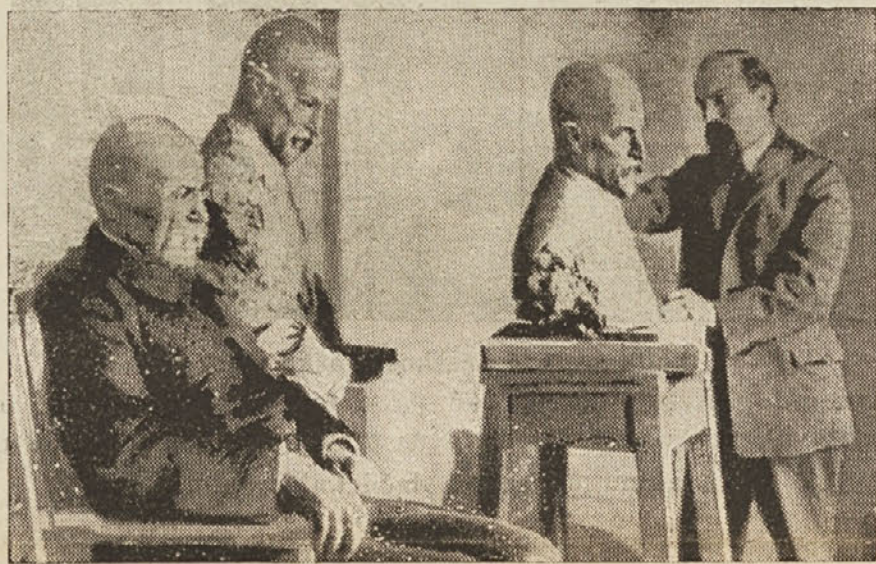

Električno gnojenje

nam kažeta obe obrobni sliki. Električno takorekoč sesa iz zraka in jo po žici dovaja v zemljo majhen magnet, ki je nataknen, na kakih 10 m visok, navaden lesen drog. To enostavno pripravo vidimo na naši mali sliki v sredini. Na levi sliki vidimo poskušno gredo s

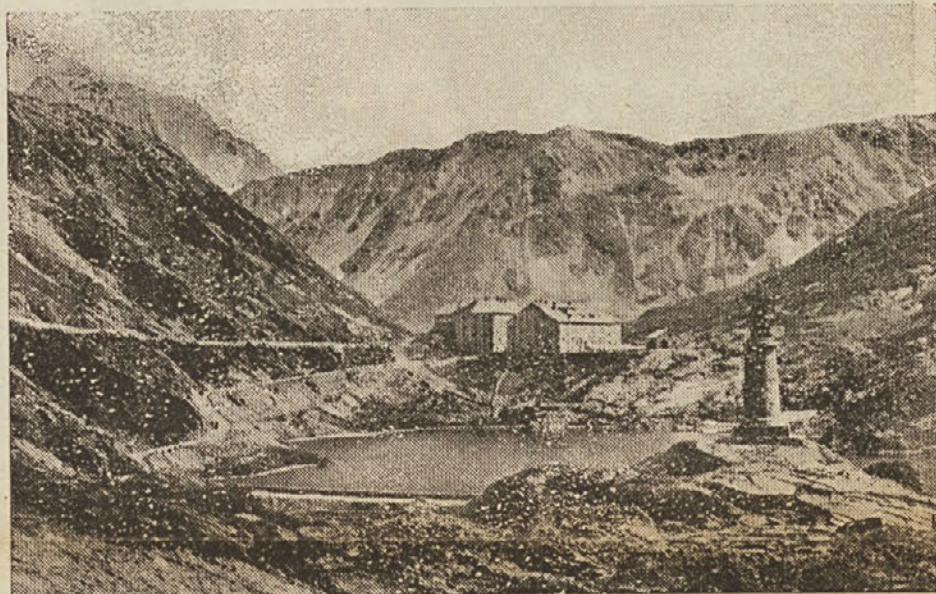

pšenico in ržjo, ki je na ta način gnojena z elektriko — na desni pa gredo z enako zemljo v bližini, kamor ni napeljana iz zraka pridobljena elektrika, a je bila ob istem času posejana s pšenico in ržjo. Na električno gnojeni njivici je žito že v cvetu, na desni gredici pa brez elektrike šele komaj po nekaj listov.

Jugosloven Ivan Meštrović

najslavnejši kipar na svetu, izdeluje kip prezidenta čehoslovaške republike Masaryka, ki ga vidimo sedeti na levi, da omogoči svetovnemu umetniku (na desni) bolj pogoditi podobnost.

Zavetišče sv. Bernharda

na istoimenem prelazu preko švicarskih Alp v višini 2500 m. V zavetišču rede menihi znamenite bernhardinske pse, ki iščejo in rešujejo v snegu in zametih zašle popotnike.

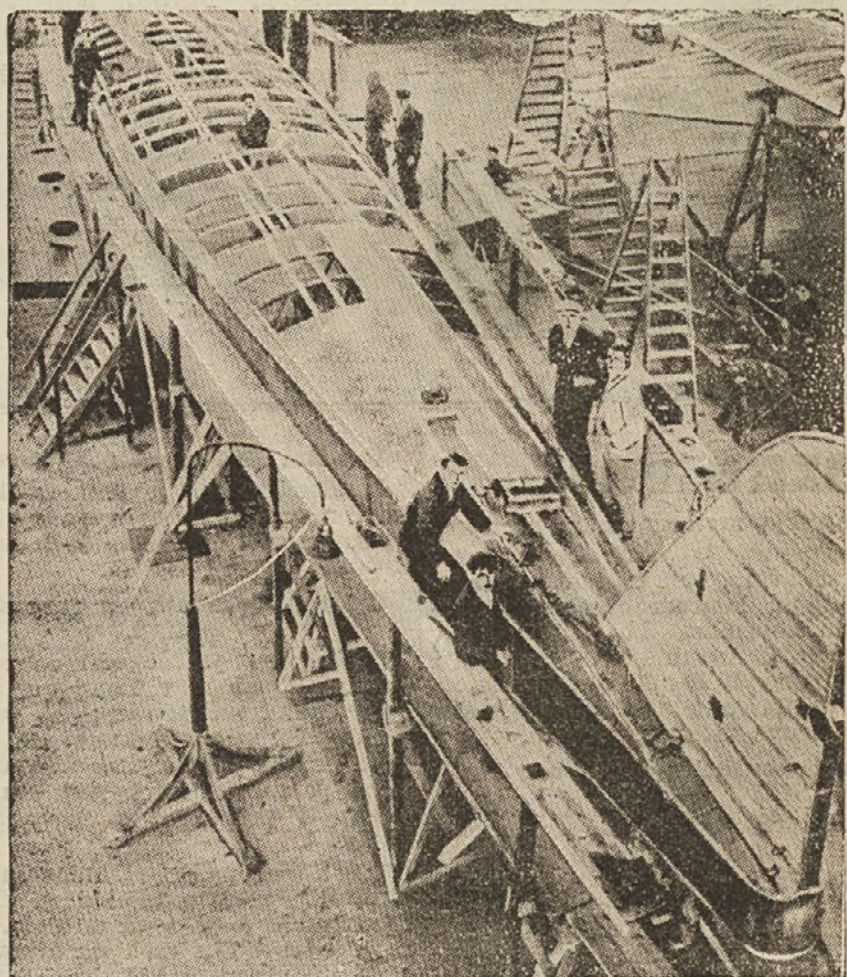
Stresemann

zunanji minister Nemčije, ki je sprejeta kot članica v Društvo narodov v Ženevi.

Kampanja pri Rimu

Na sliki vidimo življenje na tej močvirnati in nezdravi ravnini okoli večnega mesta, v kotu pa ovčarja s teh velikih pašnikov.

Trup velikanskega pomorskega letala

hidroplana, ki lahko plava po morju in se z valov dvigne v zrak. Opremljeno bo z dvema motorjema po 1000 konjskih sil in je namenjeno za popotovanje po zraku čez morje med Španijo in Južno Ameriko.

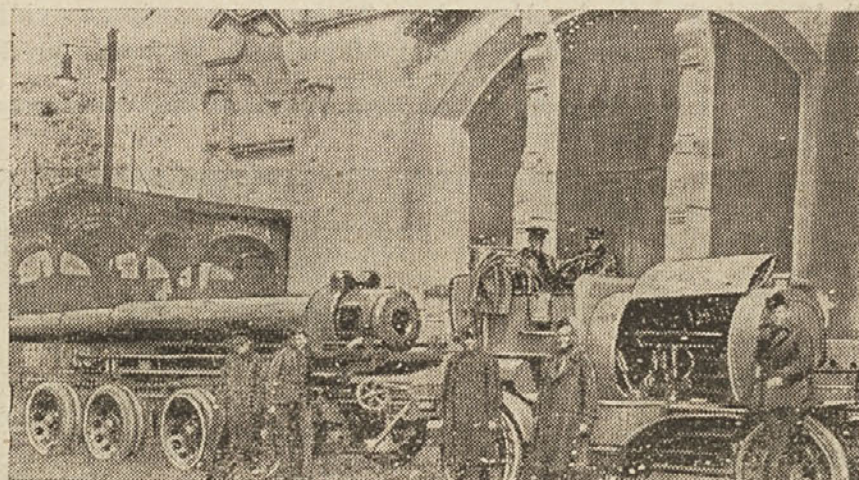
Francoski kapetan de Boyve

na trudapolnem popotovanju po Afriki. Na desni jaha kamelo po nepregledni puščavi, na levi pa se vozi s čolnom, ki ga je sam napravil iz papirusovega ličja in je v njem prebrodil nad 600 km. Z največjimi napori je prepotoval najnedostopnejše kraje srednje Afrike in odkril za zemljepisje, priropisje in narodopisje mnogo novega o tem še malo znanem delu sveta.

Štiriletna krava s 6 tedni starimi trojčki

cnim junčkom in dvema teličkama. Na sliki vidimo kravo z 200 kg težkimi trojčki in lastnikom Ivanom Bregarjem iz Izlak.

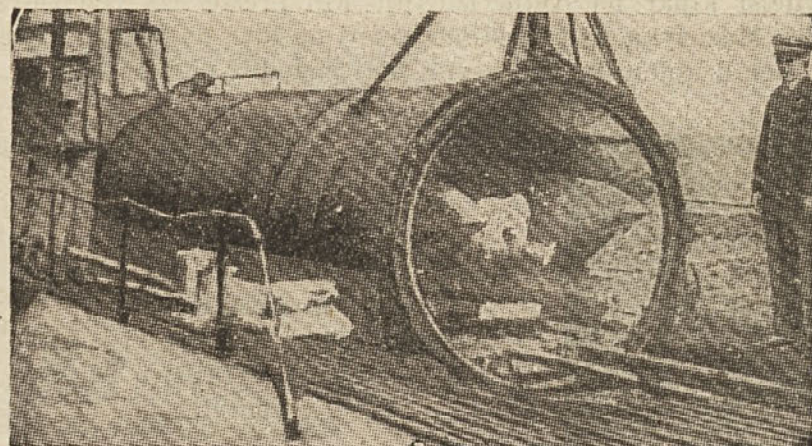
Velikanski top češkoslovaške vojske

ki ga ne prevažajo konji, pač pa avtomobil. Čehoslovaki baje nameravajo v kratkem vse konje za prevoz težkih topov zamenjati s takimi motornimi vlačilci ali traktorji.

Poljski zunanji min. Skrzyński

ki je poročil hčerko «kralja avtomobilov» in edinega ameriškega milijarderja Forda. Američanka mu bo doprinesla 300 milijonov dolarjev oziroma 8 milijard in 500 milijonov lir — dote.

Letalo v morski globini

Malo letalo je razstavljeno na posamezne dele, zložene v veliko cev. Če se podmornica dvigne na površino, sestavi letalec letalo in se dvigne z njim v zrak.

Razne vesti

Največja motorna ladja sveta.

«Augustus» bo največja motorna ladja na svetu. Dela na tem kolosu se dovršujejo; koncem oktobra ali začetkom novembra bo splovljena v ladjedelnici Ansaldo v Sestri. Ladja ima dolžino 216,75 m. S to ladjo bo postala Italija po tonaži trgovskega brodogradnje druga država na svetu.

30 milijonov dolarjev na dan za puder.

V letu 1925. je bilo v severni Ameriki dnevno potrošenih nad 30 milijonov dolarjev za puder, barve in druge predmete, namenjene ženski lepoti. Ameriška žena porabi za svojo toaletno trikrat toliko denarja kakor za hrano.

Grobišča stara 3000 let so se izsledila v Tiflisu.

V okolici Tiflisa so se našli starodavni grobovi, stari preko 3000 let. Značilno je, da se nahajajo trupla mrtvecev v velikih posodah, ki so po svoji obliki podobna staro-grškimi vrčem za vino.

V višini 5500 m s 500 kg tovora.

Letalec Dorkne je prekoračil svetovni rekord v zrakoplovu s 500 kg tovora. Dosegel je višino 5475 metrov napram prejšnji 4881 m.

Opica — uradnik na železniški postaji.

Slučaj se je dogodil na postaji Kristalne palače v Londonu. Neka opica, določena za Kristalno palačo, je dospela v leseni kletki na kolo-dvor in bila postavljena v skladišče, ki se pa na dotični postaji slučajno nahaja v prostorih urada za vozne listke.

Opica je pazno zasledovala delo uradnika, ki je izdajal vozne listke in prevzela jo je želja do dela. Zato se je osvobodila vseh občutkov jetnika, razbila svojo kletko in — uradnik jo je na vso moč popihal skozi vrata in jih zaklenil.

Opica pa, ki je vedela, da se ljudem mudi na vlak, je skočila k okencu in listki so — da ne bi bilo zamude in kršitve tako potrebnega železniškega redu — kar frčali skozi okence in to ne samo brezplačno, temveč celo z niapitninami.

Toda kot so že ljudje v marsičem precej «udarjeni», so toliko zaslužno opico seveda takoj aretirali in spravili zopet v kletko — za boljše čase.

Da pa je bilo delo te opice res zaslužno, kaže dejstvo, da se promet kljub temu incidentu ni omejil in javni red ni kršil.

Ženska — kapitan trgovske ladje.

Iz Moskve poročajo, da je bila imenovana za kapitana neke ruske trgovske ladje Evina potomka Maladinova. To je prva ženska v tej stroki. Kakor izgleda čaka moški spol žalostna usoda, da kmalu ne bo več razlike med njim in ženo.

Koliko žrtvuje Amerika za insete v listih.

V Združenih državah ameriških se nahaja 99 velikih tvrdk, katerih vsaka žrtvuje pol milijona in več dolarjev na leto za časopisne insetate. Prva tvrdka je v tem pogledu Ford, ki jo insetati stanejo 3 milijone dve stotisoč dolarjev, druga Studebaker, ki žrtvuje zato 2 milijona 3 stotisoč dolarjev. Insetatni izdatki dveh velikih tobačnih tvrdk znašajo preko 4 milijone dolarjev. V celoti znaša

vrednost insetatov omenjenih 99 tvrdk v časopisih preko 56 milijonov dolarjev, v revijah pa 46 milijonov. Vsak časopis oziroma revija zasluži vsako leto povprečno 1 milijon 400.000 dolarjev ali v naši valutni 38 milijonov 500 tisoč lir.

Redovnica — šofer.

Tudi redovnice se modernizirajo. Prednica nekega ženskega samostana na Bavarskem je te dni uspešno napravila šoferski izpit. Prevažala bo dnevno mleko v avtomobilu.

75 kitov.

Pred kratkim je vihar, ki je besnel po Norveški vrgel na obal blizu kraja Nova Zelandija 75 kitov. Ob norveški obali je sploh vedno mnogo kitov in so norveške obrežne ladje že za lov takih morskih velikanov pripravno zgrajene, tako da morejo nalovljene velikane takoj raztelesiti in spraviti njihovo mast in drugo.

Eden takih kitov more doseči težo tisoč do štiri tisoč kilogramov, od katere odpade do 170 kg na mast. Norvežani prodajajo mast kitov Amerikancem, ki jo predelajo in uporabljajo v redilne in čistilne svrhe.

Pozdravi vojakov.

Nas fant iz Dupelj želi oglasiti se v «Novicah» iz daljne Parme: Germek Ivan iz Dupelj pri Kobjeglavi, ki služi pri 6. sanitetni kompaniji v Parmi pošilja starišem, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najlepše pozdrave z željo, da bi mu kaj kmalu prišli delat družino fantje letnika 1907.

Drobne novice z dežele

IZ MOVRAŽA PRI BUZETU.

Jako težavne so naše gospodarske in prometne razmere. Naša vas — 80 družin — poseduje le tri borne studence. Malo je naše vode in če pomislimo, da se nahaja v teh studen- cih vse polno nesnage in blata, starih cunj in čevljev ter da se nahajajo v bližini studencev gnojšča, je jasno, da je taka voda povrh še jako nezdrava. K tema dvema nedostatkoma je prišla še tretja nepravilnost. Pred tremi tedni je legla na vse naše okrožje težka soparica in še tista ma- la količina nezdrave vode je izginila, tako, da je ostala cela vas, vseh 80 družin brez bližnje pitne vode.

Druga velika skrb, ki nas tare, so naše poti. Naša glavna prometna čr- ta, pot do kolodvora, ki jo zelo upo- rabljamo, je v jako slabem stanju.

Človek bi dejal, da je vsemu temu kriva vaška uprava, toda temu ni ta- ko. Vaški načelnik g. Gregorič in ob- činski zastopnik Stepančič ter oba poljska čuvaja se res neutrudoma bo- rijo proti tem nepravilnostim. Vaški na- čelnik je že večkrat povabil vaščane na razgovor o teh važnih, dasi kra- jevnih vprašanjih. Dosegel pa je le malo oziroma nič.

Cudno je sicer, toda resnica. Ljudje sami si nočejo pomagati, ko vendar vedo, da od drugod ne bo take pomo- či in da je v njihovo lastno in nujno potrebo in korist, če se take pomanj- kljivosti odpravijo.

Narodni pregovor pravi:

Zanesi se nase in na svoje kijuse.

DEKANI.

Črni oblaki so nas zagnili v svojo temo. Že smo mislili, da bo tudi po nas udarila šiba božja, a hvala Bogu, bil je samo naliv dežja.

Čitali smo v «Edinosti», da tudi ne- večša žulava roka sme (ne samo sme, celo prosimo jo in ji bomo hvaležni — op. ured.) vzeti svinčnik v roke in napisati, da se zve, kako se nam na deželi godi. Mislili si boste, g. urednik, da se nam kar najboljšje go- di, a ni tako. — Večkrat je bilo čitati kak dopis iz Dekanov, a sedaj pa že dolgo, dolgo nič. Kje so naši zadre- mavci?

Pri nas imamo nekaj gospodov, ki nas ne marajo. Mi pa se trudimo biti korektni državljani. Saj plačujemo davke, naši sinovi gredo k vojakom, vse dolžnosti izpolnjujemo. Pred kratkim smo dobili odlok, s katerim se je odredil razpust našega društva «Jadran». Vsaka nedolžna pesmica, vsaka govornica bila je protidržavna, dasiravno s politiko nimamo ničesar opraviti. Društvo «Jadran» smo si ustanovili, za svojo izobrazbo: mla- denke so se učile šivati in plesti, mla- deniči so imeli svojo čitalnico. Vso zahvalo izrekamo Zorki Kosminovi, ki se je za nas toliko žrtvovala. —

Mladenke in mladeniči so prosili dovoljenje za veselico, so se že pri- pravili, a bilo jim je odbito. Isto se je zgodilo s prošnjo Marijine družbe, češ da je priveditev politična. Zato se pa pleše vseprek: tri dni zaporedoma, kar gotovo ni ne v duševno, ne v moralno in ne v materialno korist naše mladine.

Mladina, mladenke in mladeniči, sebi polagamo na srce: Podajmo si roke in hitimo po poti treznosti in v občem medsebojnem spoštovanju in ne zabimo, kaj nas je učila naša skrbna mamica in naš dobri očka, ko smo bili še majhni.

Če bi prišel g. prefekt k nam in si ogledal na lastne oči naše življenje, bi mu bili hvaležni, ker bi spoznal, da s politiko nimamo nobenega opravka, kakor tudi nismo proti državnici.

IZ BREGA.

Iz Brega smo dobili naslednjo upravičeno pritožbo:

Tržaški izletniki, ki prihajajo v naš kraj, se ne zadovoljijo s cesto, marveč se najrajši zabavajo na naših poljih, na naših travnikih. 10—12 takih meščanov se pride igrat na naše travnike in brcajo žogo po mili božji volji. Ali mislite, da se dajo odgnati? Kmet mora povesti glavo ter oditi; ne pomaga ne zlepa ne zgrda, oni se igrajo dalje. Se huje je,

ko se ti junaki spravijo na vinograde; ubogemu kmetu se srce krči, ko vidi njih obnašanje. Mi se ves teden potimo in trdo delamo, da si priborimo vsakdanji kruh. Vse nesreče pridejo na nas. Polovico grozdja nam je pobrala Vidova moča, potem pa je solnce sušilo kot v opekarnah. Na to ubogo grozdje gre vse: ptiči, kune in lisice. Vse to naj še bo, ti so naši stari, domači sovražniki. Gorje pa vinogradniku, kadar pridejo nanj izletniki. Kdo jim more kaj! V mno- gih slučajih se poljski čuvaji ne mo- rejo nič. Ko so se poljski čuvaji pri- tožili, je naš g. podošta obljubil, da dobijo orožne liste, a do danes imajo čuvaji še vedno samo palico.

Dobro bi bilo, da bi i italijanski listi opozorili izletnike, na škodo, ki jo povzročajo našim ljudem, da se tako odpravi nespodobno obnašanje.

SV. KRIŽ PRI TRSTU.

Namesto pričakovane potrebne- ga dežja je, kot po vsej okolici, di- vjalo tudi pri nas strašno neurje v zvezi z najrazličnejšimi atmosferič- nimi fenomeni. Računa se okrog mi- lijon škode samo v vinogradih, kjer je odnesla voda skupno z zemljo od vseh težko pričakovani pridelok v skrivnostno morje. Kjer je še pred kratkim bil z največjim trudom ob- delan vinograd, je danes sama grob- lja, kamen in pesek. Po stezah in potih je voda izdolbila globoke jar- ke, da je hoja skoraj onemogočena, dokler se jih ne popravi. Najstarejši v vasi ne pomnijo takega divjanja narave.

Preteklo nedeljo so domači vino- gradniki sklenili, da začnejo s trga- tvijo v ponedeljek, 4. oktobra, kar pa bo zelo otežkočeno. Če se vreme iz- premeni, ne bi škodilo počakati še nekaj dni.

Gospodarske novice

Trgatev

Ko izgubijo trtni listi svojo ze- leno barvo in ko peclji olesenijo, tedaj preneha grozdje pridobivati sladkorja in postane zrelo.

Ako pustimo grozdje, ki je po- polnoma dozorelo še dalje na trti, izhlapeva vodo in jabolčno kislino, postane slajše in izgubi na množini.

Od pravilno izvedene trgateve je odvisna kakovost našega vinskega pridelka.

Kakor je na pr. vsako živo bitje v prvem letu svojega življenja naj- bolj izpostavljeno raznim boleznim in nevarnostim, tako je tudi za vi- no največja nevarnost, da se nam v prvih dneh svojega življenja pokvari. Vse vinske napake in bo- lezni, kakor na pr. motnost, vlač- ljivost in skisanje ali cikavost vi- na, prihajajo navadno že od sa- mega prroda, nemarne trgateve in vsled slaba izvedenega kipenja.

Kipenje

Kipenje ali vrenje povzročajo ki- pelne glivice ali vinske kvasnice. Vinske kvasnice razkrajajo slad- kor in ga spreminjajo v alkohol, ogljikovo kislino in druge produk- te vrenja.

Ako s kipenjem pravilno postopamo, se dobre kipelne glivice hitro razmnožujejo in te premagajo ostale škodljive glivice in kvas- nice.

Kvasnice pridejo na grozdje iz zemlje in odtod v mošt, kjer pov- zročajo kipenje. Z dobrimi kvasni- cami pridejo v trtni mošt tudi sla- be vrste kvasnic in glivic. V mno- gih letih slabe vrste kvasnic in slabe glivice celo prevladujejo. Zato se je vpeljala gojitev dobrih pasem čistih drož s tem, da se je odbrala dobra kipelna gliva in se je primerno razmnožila.

Take iz ene same pasme gliv ob- stoječe drože imenujemo čiste dro- že ali čiste vinske kvasnice.

Kako se razmnožujejo čiste vin- ske kvasnice, bomo opisali v pri- hodnji številki lista.

Predno pričnemo s trgatevijo mo- ramo obrniti vso svojo pažnjo **vinski posodi in nje oskrbi.**

Razen dobro urejene kleti mora- mo skrbeti tudi za zdravo vinsko posodo. Od zdrave in čiste vinske posode je odvisna kakovost vina; zabrani, da se vino ne pokvari in

L. DIETRICH

POSTOJNA

Trgovina z mešanim blagom

na drobno in debelo

Zastopstvo Portland Cementa itd.

Točna postrežba.

MILAN KUTIN

trgovina jestvin in kolonjalnega blagu na debelo in drobno

POSTOJNA

Prva parna pekarna. — Porcelan. zeleznina. — Zastopstvo petro- leja, kvasa ter Porland-cementa itd.

Alojzij Kobal, Idrija

priporoča svojo

svojo bogato zalogo pristnega vipavskega in istrskega

VINA

Na drobno. Na debelo.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom

uraduje v svoji lastni hiši ulica Torre bianca 19, I. nad.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge za ček. promet ter obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema Dinarje na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite. Obrestna mera po dogovoru. Na razpolago varnostne celice (safes)

Uradne ure za stranke od 8 1/2 - 13, 16-18 Ob nedeljah je urad zaprt Telefon št. 25-67.

Najstarejši sloven. denarni zavod

Pogrebno podjetje „Nuova Impresa“

Odlikovano z diplomom, zaslužnim križcem in zlato medaljo

Corso V. E. III 47 - TRST - Telefon št. 14-02

Prireja vsakovrstne razredne pogrebe, kakor tudi pogrebne prevoze na deželo z železnico, konji in z lastnim posebnim avtovozom. Velika zaloga krst iz vseh vrst lesa in kovin, vencev, sveč in vseh drugih mrtvaških potrebščin. Prodaja na drobno in debelo. — Nočna inšpekcija v zalogi (lastni prostori).

ulica Tesa šte. 31. - Telefon 14-02x2

Lastnik in upravitelj H. STIBIEL.

Ljubljanska kreditna banka

Telefona: 5-18; 22-98 Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre 11 Telefona 5-18; 22-98

BRZOJAVNI NASLOV: BANCALUBIANA

Podružnice;

Gorica, Brežice, Celje, Crnomelj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sad, Ptuj, Sarajevo, Split

Centrala v Ljubljani

Delniška glavica in rezervni zaklad: 60.000.000 dinara.

Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune z 4 1/2% netto. - Za odkaz vezanih viog plača odstotke po dogovoru. - Izvršuje borzne naloge in daja v najem varnostne pušice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9 1/2, do 12:50 in od 14 1/2, do 16 ure.

ZDRAVNIK
DR. IGOR FRANKO
absolvent dunajske klinike
ordinira v Il. Bistrici
št. 122 vsak dan od
10-11 in od 3-4 ob
torkih in petkih pa
na Knežaku pri g.
Česniku od 9.—12.

Proti malokrvnosti in
slaboživčnim je

GLYKOL

jako učinkovito
sredstvo. Cena steklenici
L. 7. Za celo zdravljenje zadostuje
8 stekl. Garantira za čistost in takojšen
učinek svojih treh proizvodov „GLYKOL“,
„SMILAYOD“ in „EMULZIJA RIBJEGA OLJA“ z
ipofosfili za rakitične otroke.
Farm. CASTELLANOVIČ, via Giu-
liani No. 42 (pri svetem Jakobu.)

Zobozdravnik
DR. D. SARDOČ
špecialist za ustne
in zobne bolezni
perfekcioniran na dunajski kliniki
ordinira
v TRSTU
Via Imbriani 16/III. (prej Via S. Giovanni)
od 9—12 in od 5—7 ure

ZOBOZDRAVNIK
DR. LOJZ KRAIGHER
specialist za zobe in usta
sprejema
v Gorici na Travniku št. 20
in
v AJDOVŠČINI (nasproti posojilnici)

ohrani svoja dobra svojstva! Plesnive sode moramo znotraj dobro ostrgati ali pa s suho ščetko odstraniti plesnobo. Gospodarski Vestnik št. 9 opisuje natančno, kako se z »Riparinom« da plesnivo posodo napraviti zopet uporabno (Dalje.) **R. C.**

Drobiž

PRVI PANEVROPSKI KONGRES.

V dneh 3., 4., 5. in 6. oktobra se bo vršil na Dunaju prvi panevropski kongres.

Panevropsko gibanje, katerega začetnik in idejni vodja je dr. Richard N. Coudenhove-Kalergi, je nova smernica za rešitev splošne evropske krize. Gibanje, ki je bilo z vsega svojega početka utopijsko, je globoko zajelo v oni zaklad, ki ga nudi svetovno časopisje. Kot si je moralo vsako gibanje prisvojiti javno mnenje širokih narodnih plasti, da je moglo zmagati in zavladati, tako je usojeno tudi temu novemu pokretu. In ta novi pokret si prisvaja to javno mnenje. Ves svet je že govoril ali vsaj čital o tej novi ideji, o Panevropi.

Dr. Coudenhove-Kalergi pravi: »V zadnjih letih sem imel priliko, govoriti s politiki in državniki o vprašanju evropske zveze. In ni nobena tajnost, da je devet desetih teh mož prepričana, da mora Evropa v neizogibno propast, če se ne združi v eno enotno državno zvezo.«

Kljub temu pa, da panevropska misel še nima za seboj svetovnega javnega mnenja, kljub temu, da ta misel še nima dane nobene možnosti za njeno praktično oživitvenje, bo postalo s tem svojim kongresom, pa naj se ta zaključijo kakorkoli, vprašanje aktualno.

Sicer pa se nameravajo »Novice« k temu vprašanju o priliki še povrniti.

Gramofon, ki izdaja zločince.

Siewer, profesor univerze v Leipzigu, je iznašel aparat, ki sprejema in oddaja glasove, kot se kjerkoli pojavljajo. Pri tej svoji iznajdbi je izhajal iz načela, da ima vsak poedinec svoj individualen glas, katerega zamenjava je nemogoča. Praktična vrednost tega novega aparata se kaže v marsičem; tako na pr. upa policija in kriminalni krogi, da bo zasledovanje raznih zločincev silno olajšano, ker jih bodo takoj spoznali po njihovem glasu.

Najmanjši del snovi.

Neki Nemeč je magnetnim in električnim potom iznašel najmanjši delček snovi, ki na noben doslej znani način ni deljiv. Delček obsega velikost stotisočega dela enega centimetra.

S prostim očesom ga seveda ni mogoče videti, ampak z nekim aparatom — ime mu je mikroskop —, ki zamo- re stvari povečevati preko šestnajst-tisočkrat.

Jugoslovensko avijatično je zadel hud udarec. Zračni brodovje, ki je imelo nalogo obiskati Češkoslovaško, Poljsko in Romunijo, je dospelo v Prago. Tu pa sta trčila jugoslovenski in češki aeroplan, padla oba na tla in izpod ruševin so izkopali mrtvega polkovnika Jugovića, poveljnika zračnega brodovja, dva jugoslovenska in enega češkega častnika.

Od 15. t. m. dalje se vrši redni zrakoplovni in potniški promet na črti Dunaj - Gradec - Celovec - Benetke in obratno.

Najnovejše vesti

Morilca brigadirja Lanzlotta - aretirana

Anton in Albin Stemberger, ki sta pred kratkim umorila brigadirja karabinerjev sta bila aretirana včeraj zvečer na Rocolu.

Zločinca sta sprejemala živež in en par čevljev od neke Sebeničeve, ko se je pojavila patrolja stražnikov. Zbežala sta na neki senik. Po hudi borbi med stražo, ki je bila obdala senik in zločincema, sta se morilca danes zjutraj okrog 6. ure udala. Skupno z imenovano žensko sta bila privedena pred preiskovalnega sodnika.

Za smeh

Vsiljivost.

Gospodinja (nadležnemu beraču): »Nesramnik, že petič vas vidim danes pred seboj!«

Berač: »Res je, milostljiva, ampak od tega, da me samo vidite, nimam nič.«

DAROVI.

O priliki krsta Alojzije Sancinove so darovali Sancini 35 lir »Solskemu društvu«. Najlepša hvala v imenu »Sol. društva«.

Odgovorni urednik: JANKO RUNTIC.

ZADRUGA ŽGANJEKUHE V DOLINI sprejema tropine in drugo sadje, proti plačilu 2 litra žganja za kvintal blaga. Ima v zalogi še nekaj tropinovca na prodaj.

Tržaška kmetijska družba

ulica Torre bianca št. 19, Tel. 44-39.
SEMENSKI KROMPIR.

Tržaška kmetijska družba v Trstu je v smislu kraljevega dekreta od 24. avgusta t. l. letos na lastno roko prevzela akcijo za uvoz inozemskega krompirja za seme.

Semenski krompir se bo uvažal v mesecu februarju prihodnjega leta.

Vabimo naše člane, zadruge in občine, ki se želijo preskrbeti s semenskim krompirjem iz inozemstva, da nam čimprej javijo množino, ki jo mislijo naročiti. V prijavi naj omenijo tudi vrsto, katero želijo imeti.

RAZNO ROČNO KMETIJSKO ORODJE
Šape, motike, krampe, strpače, cepilne nože, škarje, grablje.

Leseno orodje in posode: brente, bren-tači, kadi, liji in druge kletarske potrebš- čine.

SEME OZIMNE PŠENICE IN RŽI.

Ker je naročena množina ozimne pšenice in ozimne rži iz inozemstva že vsa predz- namovana, naznanjamo, da smo naročili novo zalogo, katere se bo razdelila le med one, ki bodo še pravočasno prijavi svoja naročila.

Kmetovalci skrbite, da zamenjate seme ozimne pšenice in ozimne rži z najboljšim semenom iz mrzlejših krajev.

Prednaročila sprejema Tržaška kmetijska družba v Trstu, ulica Torre bianca št. 19. — Telefon 44-39.

UMETNA GNOJILA

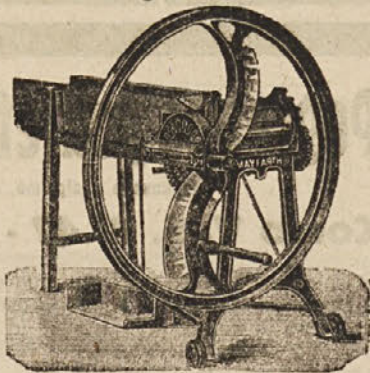
Čas naročbe umetnih gnojil poteka. Va- bimo vse one, kateri niso še prijavi potrebe na umetnih gnojilih, da javijo pismeno, ali pa osebno, vrsto in množino, ki jo namerava- vajo naročiti.

Superfosfat 14/16% po Lir 1.85 enota, podlaga zaračunavanja 15%. Močnejši super- fosfat 16/18% po Lir 1.85 enota, podlaga 17% franko vagon Benetke. Za Istro je tovarna dovolila izjemoma popust.

Kalijevo sol, zajemeno 40/42%, belo, drobno mletu iz naše zaloge lahko naročite: za vipavski okraj: pri Kmetijski Posojilnici v Vipavi, za bistrski okraj: pri Mlekarski Zadrugi v Trnovem, za postojnski okraj: pri Kmetijski Hranilnici in Posojilnici v Matenji vasi iz skladišča Mlekarnice na Prestranku.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA v TRSTU
ulica Torre bianca št. 19, Tel. 44-39.

Kmetijski stroji

Slamoreznice znamke »Mayfart« z verigami raznih velikosti.

Grodne stiskalnice (preše), groz- ni mlini znamke »Mayfart« in drugih znamk.

Gnojnične sesalke, plužna telesa, travniške brane, mlečni posnemal- niki itd.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA v TRSTU

Ulica Torrebianca 19, in Raffineria 7.
Telefon 44-39.

ETERNIT

Zaloga - TRST

se je preselila v VIA TREN- TO ŠTEV. 16. (Pri evangelijski cerkvi.) Shranite naslov!

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z »Diploma di gran premio«

TRST -j Via Giuseppe Caprin Štev. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvalo cenó a vendar lepo, ta bo pomislil malo, ne kupil kar na slepo!

in šel bo k »FORCESSINU«, ki v Trstu vsem od kraja — ubožcu al' bogatinu — najboljše čevlje daje ...

Čevlji za delo L 48.-

Čevlji za delo L 48.-

„Vedež“ za leto 1927

je izšel

JAKOB BEVC - TRST

urarna in zlatarna

Trst - Campo S. Giacomo št. 5

Podružnica: S. M. Magdalena zg. št. 1

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah
KRONE plačuje više kot vsi drugi
RAZNA DARILA ZA BIRMANCE.

KLINIKA Dr. CICERO

POSTOJNA

Notranje bolezní in operacije.

ŽARKI X

hitro zdravljenje jetičnega vnetja vršcev.

Spomnite se „Šol. društva“!

„MUNDLOS“ šivalni stroji

„Göricke“

dvokolesa, motorini „FIAM“ in helgijske puške se vdobe le pri

Josipu Kerševaniju

GORICA - Piazza Cavour 9 - GORICA

Prva odlikov. tovarna in zaloga pohištva

Tvrda ustanovljena l. 1898. na Goriškem Tvrda ustanovljena l. 1898.

Gorica, ul. Carducci 14 (pr. Gosposka ulica)

50 spalnih in jedilnih sob na izbero od najnavadnejših do najbolj luksurjoznih. - Cene zmerne. - Solidna izdelava. Lastno izdelano pohištvo od najboljših profesionistov.

ANTON BREŠČAK

GORICA, Via Carducci 14 (prej Gosposka ul.)